

Іван Миколайчук у фільмі «Вавилон-XX». Режисер Іван Миколайчук.

«Іван Миколайчук. Посвята»

«Мы навсегда останемся загадкой И для других и для самих себя».

Ці прекрасні рядки Володимира Соколова згадуються, коли дивишся фільм «Іван Миколайчук. Посвята» (автор сценарію Л.Лемешева, режисер А.Сирих.) Коли б раптом виникла потреба в іншій назві цього фільму, вона, на мій погляд, мала б бути «Іван Миколайчук. Хто він?»

Прагнучи розповісти про Миколайчука, автори обрали не традиційний, але абсолютно точний у даному випадку шлях, вони використали можливість дати Миколайчуку самому розповісти про себе з екрану, склавши цю розповідь з фрагментів його численних кіноролей. І треба зауважити, що цілісність цю зовсім не порушують спогади рідних, роздуми колег, фото з сімейного архіву.

Доля Миколайчука дивовижна. Він з'явився на екрані на новій хвилі українського кіно на початку 60-х років, став символом саме цього кінематографа і пішов із життя майже разом із ним. Кінець українського поетичного кіно був передчасним і насильницьким. Передчасно пішов від нас і Миколайчук.

За той час, що йому було відведено, він встиг сказати багато. Але ще більше забрав із собою. Що б він робив зараз, якби доля подарувала йому таку можливість?

Знімав би фільми. І гроші для кого, для кого, а для Миколайчука знайшлися б. Так думає Богдан Ступка.

Зараз він би нічого не знімав. Зараз не час для справжнього кіно. Це думка Романа Балаяна.

«Не знаю, не знаю,» — звучить з екрану голос самого Миколайчука, і він дивиться на нас, ніби пропонуючи самим знайти точну відповідь.

На екрані Миколайчук сумний та веселий, філософ та лукавець, трагічний та замріяний. Все це на крупних планах. Їх дуже багато, але вони не дратують і не втомлюють. Тому що так міняється його душа, його внутрішній світ. І цей процес

можна спостерігати безкінечно довго. Бо така це людина, така особа.

Окремі кадри, епізоди, сцени з фільмів складаються в єдиний сюжет, сюжет його життя.

Тут нічого не забуте: важке дитинство, юність і кохання, шлях у мистецтво, слава та визнання з перших же кроків. А потім довгі роки нерозуміння. Нерозуміння, несприйняття зростає разом із тим, як зростає талант, все більш значущими стають задуми. Його можливості не вкладаються у середньостатистичний шаблон і виникає той конфлікт, коли справжньому мистецтву не дозволять виявити себе. Тому нової виразності набувають кадри, коли Іван мчить на коні в «Комісарах», гумор епізодів з «Пропалої грамоти», філософські роздуми Фабіяна з «Вавилон-XX» та трагічна сцена загибелі Івана з «Тіней забутих предків».

Іван Миколайчук, створюючи різні характери, завжди залишався самим собою. Так багато себе він залишив у кожному створеному ним образі, у кожному фільмі, над яким працював. Тому, спостерігаючи за ним, починаєш розуміти всю мистецьку силу того кіно, символом якого він став.

Змінюються кадри фільмів С.Параджанова, Ю.Ілленка, Л.Осики, М.Мащенко, Б.Івченка, самого Миколайчука, - і все це створює панораму кінематографу яскравого, самобутнього, унікального за своєю поетикою та образністю, що його називають поетичним кіно України.

Поява такого фільму, як «Іван Миколайчук. Посвята» нині дуже важлива саме тому, що мова йде про ті мистецькі надбання, які забуваються, але які забувати не можна, щоб не втратити себе. Це головне, а на питання, хто такий Миколайчук, відповісти в одному короткому фільмі неможливо. На це питання ще довго будуть шукати відповіді у фільмах та дослідженнях.